

NORA
KOMMUN

Naturvårdsprogram

Uppdaterad kortversion 2014

Naturvårdsprogram för Nora kommun

Uppdaterad kortversion

Ett naturvårdsprogram för Nora kommun antogs i kommunfullmäktige 28 april 2010. I denna kortversion av programmet är fokus lagt på tätortsnära natur och åtgärder för att nå miljömålen.

Det är också en lägesrapport för år 2014. I tabellen med miljömål är varje åtgärd kommenterad och uppdaterad. Nedan sammanfattas syftet med naturvårdsprogrammet.

Hela programmet kan hämtas på www.bmb.se under fliken Information/Regler, klicka sedan på Natur för en attraktiv kommun och Naturvårdsprogram.

Varför naturvård?

Vacker natur är en av många faktorer som gör en kommun attraktiv och bör därför användas som en resurs för kommunens utveckling. Naturen är också en hälsofrämjande resurs. Det gäller såväl vardagsnatur intill hemmet som natur på längre avstånd.

En prioriterad fråga

För kommunen är tätortsnära natur en prioriterad naturvårdsfråga och en utpräglad kommunal angelägenhet. Kommunen som planerare och markägare har ett stort ansvar för vår natur och i

synnerhet vår närnatur. Det är viktigt att säkerställa att varje bostadsområde, äldreboende, skola och förskola har en varierad natur på gångavstånd.

Naturvårdsprogrammet är ett vägledande dokument när det gäller användandet och skötseln av kommunal naturmark. Programmet ska också ligga till grund för en grönstrukturplan som mer i detalj ska peka på specifika områden i tätorten av värde för rekreation, undervisning och biologisk mångfald.

Varför naturvårdsprogram?

Naturvårdsprogrammet syftar till att klarlägga kommunens ansvar i naturvårdsarbetet. Programmet fastlägger åtgärder för att uppnå miljömålen för naturvården, samt principer för hur alla berörda bör arbeta i kommunen för att bidra till att målen uppnås.

En övergripande målsättning med naturvårdsprogrammet är att få ett gemensamt förhållningssätt kring skötseln av den kommunala

tätortsnära naturen. Kommunens tätortsnära natur ska ha en skötsel där målet är att gynna biologisk mångfald, rekreationsvärden och pedagogisk verksamhet framför skogsproduktion.

Med tätortsnära natur menar vi natur inom ett område upp till ett par kilometer runt tätorter. Avgränsningen för Nora bör göras med utgångspunkt från en översiktlig inventering av naturen och en enkät som gjorts till skolor och förskolor.

På den kommunala marken där ska naturen skötas med de huvudsakliga målen rekreation och naturvård och kommer att omfattas av en grönstrukturplan.

Utomhuspedagogik

En viktig målgrupp i naturvårdsarbetet är barnen. Genom att bevara och utveckla naturområden i skolors och förskolors närområde ges goda möjligheter för barns utveckling och lärande. Alla skolor och förskolor har nära till naturen, en kvalitet vi måste värna om. Det är viktigt att i grönstrukturplanen planera för att alla skolor och förskolor kan behålla och utveckla

närnaturen för rekreation och som lärmiljö.

Skolornas närnaturområden skulle kunna användas mer och detta bör uppmuntras. Utomhuspedagogiken använder uterummet för ett alternativt sätt att lära inom alla ämnen. Andra sinnen stimuleras än då man sitter i ett klassrum. Inte minst stimuleras fysisk aktivitet som är så viktig för barns motoriska utveckling och för grundandet av hälsosamma vanor. Vi lägger också grunden för en hållbar utveckling genom att ge barn kunskap om och känsla för naturen.

Miljömål för natur

Nationellt och regionalt

Riksdagen har antagit mål för miljökvaliteten inom 16 områden. Målen beskriver den kvalitet och det tillstånd för Sveriges miljö, natur- och kulturresurser som är ekologiskt hållbara på lång sikt.

Miljökvalitetsmålen syftar till att:

- främja människors hälsa
- värna den biologiska mångfalden och naturmiljön
- ta till vara kulturmiljön och de kulturhistoriska värdena
- bevara ekosystemens långsiktiga produktionsförmåga
- trygga en god hushållning med naturresurserna

Länsstyrelserna har en övergripande och samordnande roll i miljömålsarbetet. De har ansvar för att regionalt anpassa och konkretisera alla miljömål utom Levande skogar, som Skogsstyrelsen ansvarar för. I samverkan med andra myndigheter ska de även föreslå och ta initiativ till åtgärder för att nå målen. De har också ett ansvar för att följa upp och utvärdera de

regionala miljömålen och länens miljömålsarbete.

Miljömålsarbetet i Örebro län leds och samordnas av ett miljö- och naturvårdsråd bestående av företrädare för kommuner, landstinget, skogsstyrelsen och länsstyrelsen. Arbetet med en revidering av regionala mål och handlingsplaner har inletts.

Samtliga kommuner i Örebro län har förbundit sig att arbeta för de regionala miljömålen. För varje nationellt miljökvalitetsmål med koppling

till naturvården presenteras nuläge, principer som bör gälla i kommunal verksamhet och åtgärder som bidrar till att uppnå målen.

Åtgärderna gäller mest kommunens egna verksamheter men en del åtgärder avses genomföras i samverkan med andra aktörer. Miljökvalitetsmålen Levande sjöar och vattendrag samt God bebyggd miljö är bara behandlade i de delar som handlar om naturvård.

Principer för kommunal verksamhet kopplade till miljökvalitetsmålen

För att förtydliga hur vi ska jobba för att nå miljömålen har principer för naturvårdsarbetet formulerats. Ett urval av dessa presenteras på sid. 14-15.

Uppdaterad sammanfattning av åtgärder

I tabellerna på följande sidor sammanfattas åtgärder för att nå miljömålen. En uppdatering är gjord 2014. Kommunen jobbar vidare för att nå miljömålen.

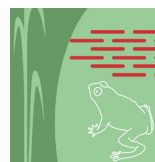

Levande sjöar och vattendrag

ÅTGÄRDER	LÄGET 2014
Försurade sjöar och vattendrag kalkas enligt regional kalkningsplan.	Kalkning sker enligt plan.
Genomföra åtgärder i Lerkesån.	Länsstyrelsen kräver utredning av åtgärder uppströms Lerkesdammen för att statsbidrag till åtgärder ska komma ifråga. Havs- och vattenmyndigheten anslog inga medel till det för 2014.
Delta i länsstyrelsens projekt för biotoprestaurering av ytterligare ett vattendrag	Ej deltagit ännu.
Inventera utvalda sjöar och vattendrag. Flygbildstolkning påbörjas 2010.	BMB har ännu inga flygbilder.

Myllrande våtmarker

ÅTGÄRDER	LÄGET 2014
Arbeta för att skydda Snöbergsmossen.	Länsstyrelsen började arbetet med att bilda naturreservat 2013.
Arbeta för att minst två våtmarker/ småvatten anläggs eller restaureras, företrädesvis i Viken.	Ej påbörjat

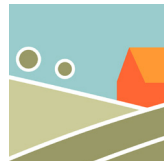
Levande skogar

ÅTGÄRDER	LÄGET 2014
Arbeta för skydd av värdefulla skogsområden från naturinventeringen 2008	Har försökt få medel från Hopajola, men ej lyckats.
Revidera skötselplanerna för Fibbetorpsskogen (2010) och Stadsskogen (2011)	Stadsskogen klar Fibbetorp pågår
Möjliggör alternativa skogsbruksplaner för tätortsnära kommunägd skogsmark 2010.	Utredning om Naturnära skogsbruk enligt Lybeckmodellen gjord.

Ett rikt odlingslandskap

ÅTGÄRDER	LÄGET 2014
Bibehåll kommunal skötsel av naturbetesmark och ängsmark samt arbeta för att denna areal utökas. Påbörja översyn senast 2011	Arrendekontrakt framtagna. Kollas i fält 2014.
Restaurera senast 2012 en äng eller betesmark som tidigare visat höga naturvärden men nu hotas av igenväxning.	Se ovan
Inventera senast 2011 småbiotoper på kommunal mark och se till att de har lämplig skötsel så att de bevaras i dagens omfattning.	Se ovan
Verka för att åkermark i kommunens ägo läggs om till ekologisk odling vid byte av arrendator.	Byte av arrendator har inte gjorts sedan programmet antogs.
Öka inköpen av ekologiska, närproducerade livsmedel till kommunens offentliga storkök	Mål enligt KS-beslut maj 2011 att 20 % av inköpta livsmedel ska vara ekologiska. Under 2013 utgjorde andelen ekologiska livsmedel 31%.

God bebyggd miljö

ÅTGÄRDER	LÄGET 2014
Senast 2011 ska en grönstrukturplan finnas för Nora tätort.	Planen kommer även att omfatta Gyt-torp, Ås och Pershyttan. Klar 2015.
Handläggningsrutiner tas fram senast 2010 för hur naturvårdens och friluftslivets intressen ska beaktas vid all fysisk planering, bygglovprövning, strandskyddsdispenser eller annan exploatering.	Pågår
Planeringsunderlag för stora tysta och stora opåverkade naturområden ska färdigställas 2010.	Färdigställs under 2014.
Kommunens användning av naturgrus ska begränsas till områden där det är absolut nödvändigt.	BKT:s användning till sandning av vägar har minskat med 95 % i BMB-området sedan 2009 och är ca 50 ton. VA-avdelningens användning var 2011 ca 700 ton i BMB-området.

Ett rikt växt och djurliv

ÅTGÄRDER	LÄGET 2014
Skötselplaner för den kommunala tätortsnära marken tas fram utifrån intentioner och ambitioner i naturvårdsprogram och grönstrukturplan. Påbörjas 2011.	Inga medel har erhållits. Ej påbörjat.
Ta fram en trädpolicy för kommunal mark senast 2011.	Ej prioriterat hos BKT
En broschyr om Fibbetorpsskogen tas fram 2011.	Klar
Mer information om naturområden och möjligheterna till friluftsliv läggs ut på kommunens hemsida 2010.	Finns på BMB:s hemsida med länk från Noras hemsida.
Arbetsformerna för Natur- och miljörådet ses över.	Ett förslag till förändring lämnades till kommunstyrelsen 2013.

Principer för kommunal verksamhet kopplade till miljö kvalitetsmålen

Principerna för naturvårdsarbetet ska betraktas som "levnadsregler" för kommunal verksamhet och avses att efterlevas i all verksamhet som berör naturvård. Därmed är principerna aktuella för de flesta nämnder och förvaltningar. Nedan listas ett urval av principer sorterade efter vilken typ av verksamhet som berörs.

Principer för markanvändning

- Kommunen och kommunens arrendatorer bör lämna skyddszon mot vatten av minst en trädlängd vid skogsavverkningar och 6-20 meter vid åkerbruk
- Vid skötsel av kommunägd skog i och vid tätorter ska inriktningen vara en varierad skog för rekreation och biologisk mångfald.
- När entreprenör anlitas ska kommunen säkerställa att principerna i naturvårdsprogrammet följs.

- Kommunen ska i sin egen skötsel och genom att ställa krav på sina arrendatorer bibehålla eller öka den biologiska mångfalden i odlingslandskapet
- Kommunen, arrendatorer och entreprenörer ska i skötsel och anläggning iaktta stor försiktighet i våtmarker och småvatten.

Principer för planering och prövning

- Sjöars, stränders och vattendrags stora värden för natur- och kulturopplevelser samt bad och friluftsliv ska värnas och utvecklas hänsynsfullt och långsiktigt.
- Natur- och parkområden i och nära tätorten ska värnas så att behovet för rekreation, lek, biologisk mångfald och en hälsofrämjande lokal miljö tillgodoses.
- Vid lokalisering av nya bostadsområden ska tillgång till natur säkerställas.
- Tillgängligheten till natur i befintlig bebyggelse ska förbättras för cyklister och gående
- Skolor och förskolor ska ha lättillgängliga naturområden av bra kvalitet för sin pedagogiska verksamhet.
- Den tätortsnära naturmiljön bör utformas så att även människor med funktionsnedsättning ges möjlighet att komma ut i naturen.
- Kommunens friluftsanordningar och naturområden ska vara av god kvalitet och hållas välskötta.
- Nora kommun ska i sin planering löpande bevaka att biologiskt eller kulturhistoriskt värdefulla våtmarker inte skadas vid exploatering av mark eller annan verksamhet.

Nora kommun
713 80 Nora
0587-810 00
www.nora.se

Bergslagens Miljö- och Byggförvaltning
BMB (för naturvård, planering m.m.)
0581-810 00
www.bmb.se

Bergslagens Kommunalteknik
BKT (för förvaltning, skötsel m.m.)
0587-55 00 00
www.bergslagens-kt.se

